

ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว:

กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล

The Study of Lifestyle and Behavior of Eco-Tourists:

A Case Study of Eco-Tourists in Langu District, Satun Province

จันติมา จันท์เอียด

Jantima Jan-ead

หลักสูตรการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Management courses Faculty of Management Songkhla Rajabhat University

e-mail: jantarat69@gmail.com

Received: October 14, 2018, Reviewed: October 26, 2018, Revised: November 5, 2018, Accepted: November 12, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว การศึกษาโดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interviews) นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 25 – 45 ปี มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในกลุ่มชนชั้นกลางของสังคมเป็นพนักงานบริษัทเอกชน สถานภาพโสด อาศัยอยู่ตามลำพัง ใช้เวลาว่างไปกับการเดินทางสรรหาคำดูภาพยนตร์ เล่นอินเทอร์เน็ตถ้าหากมีวันหยุด ตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป จะไปพักผ่อนต่างจังหวัด และมีการค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต และสอบถามเพื่อน ๆ ที่เคยไปในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมาแล้ว ส่วนพฤติกรรมนักท่องเที่ยวก่อนการท่องเที่ยว มีการหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสอบถามเพื่อน ๆ และระหว่างการท่องเที่ยวจะชอบถ่ายภาพเป็นสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่สนใจศึกษาธรรมชาติ และหลังการท่องเที่ยวจะบอกเล่าประสบการณ์ให้กับคนใกล้ชิดฟัง และวางแผนสำหรับท่องเที่ยวครั้งต่อไป โดยแนวโน้มจะไปแหล่งท่องเที่ยวเดิม เนื่องจากเกิดจากความประทับใจในการบริการของผู้ประกอบการท่องเที่ยว

แนวทางส่งเสริม ควรมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยว เส้นทางกิจกรรม การปรับปรุงภูมิทัศน์ และการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, ผู้นำชุมชน, นักท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการ, มัคคุเทศก์

Abstract

The purpose of this research is to determine the demographic profiles and behavior patterns of eco-tourists. This research data was collected through in-depth interviews with Thai travel agents. The demographic findings are as follows. The vast majority of eco-tourists are between the ages of 25 and 45. The vast majority have a tier-one university degree. Most are employed in the private sector. Most are single. With regard to their vacation rationale, most state that they enjoy self-managed holidays. They prefer to make daily decisions on activities rather than travel on a package tour with group – organized sight-seeing. They also seek to relax and escape stress. With regard to the sources of information concerning vacation destinations and activities, this group is very familiar with technology, so the internet is their most important information source both for destinations choices and for available daily activities at the destination. Despite their familiarity with technology, however, their second choice for vacation decisions remains “word of mouth.” Eco-tourists like to take recommendations from trusted friends and other eco-tourists that have previously visited the region. Important factors for eco-tourists are uploaded photos of landscapes, natural beauty and available tourism infrastructure and services. They rely on peer group hotel reviews, restaurant reviews and overall reviews of all services required for their vacation. “Good/excellent service” remains the number one reason why travel guides return to a previously visited destination.

Suggestions: The community should study and learn the benefits of promoting ecotourism. This should be executed by a management group that understands the local landscape and is knowledgeable about tourism patterns and activities important to eco-tourists. This team should educate the other constituents within the local tourism industry on the local ecological landscape, the activities available to eco-tourists, and the benefits of ecotourism through a community learning center.

Keywords: Eco-tourism, Community Leader, Tourist, Travel Agents, Travel Guides

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีประวัติศาสตร์ชาติไทย วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี รวมไปถึงการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่ประเทศอื่น ๆ ไม่มี และชนชาติอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เพราะมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใครรวมกับการที่มีแหล่ง

ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์และสวยงามไม่แพ้ที่ใดในโลก (สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์. 2554) เศรษฐกิจปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดสตูล เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลดีให้กับประชาชนและชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรมลง และนับวันความเสื่อมโทรมก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีชุมชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้สึกหวงแหนธรรมชาติมากกว่ารายได้ที่ได้มาจากการท่องเที่ยวได้ลุกขึ้นมาเพื่อเรียกร้องให้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งกิจกรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริงเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำรงชีวิต และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่ได้ขยายตัวขึ้นและเป็นที่นิยมมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น (ปริณา ลาปะ. 2558) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกชมธรรมชาติทิวทัศน์ เหตุผลที่มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพื่อมาพักผ่อนโดยนักท่องเที่ยวตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง ส่วนใหญ่เป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ (สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์. 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วัชรินทร์ เกิดทรัพย์. 2561) ส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อน รูปแบบหรือประเภทของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบเป็นแหล่งธรรมชาติ เดินทางมากับครอบครัว (สามารถ ปิติพัฒน์และคณะ. 2556) วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพักผ่อนและเปลี่ยนบรรยากาศ มีการจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่เลือกพักค้างแรม (นานา ศรีธรรมศักดิ์. 2561) แหล่งข้อมูลหลักในการตัดสินใจท่องเที่ยว คือ เว็บไซต์ ไม่ใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวแต่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยใช้รถโดยสารสาธารณะ ซึ่งการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบ มีรายละเอียดในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน บางประเภทก็มีความคล้ายคลึงกัน บางส่วน ในการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและการกล่าวถึงมากขึ้นเป็นลำดับ มีการบรรยายแนวคิดดังกล่าวแพร่กระจายไปในหมู่นักท่องเที่ยวรวมทั้งเยาวชน ขณะเดียวกันหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล ได้กำหนดนโยบายให้เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มมากขึ้นโดยเน้นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้วย จากกระแสความนิยมและแนวนโยบายของภาครัฐที่ให้เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับทางจังหวัดสตูล ได้มีแผนพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบครบวงจร ตามวิสัยทัศน์จังหวัดสตูล ว่าไว้ “เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานธรณีโลก เศรษฐกิจมั่นคง สังคมน่าอยู่สันติสุขยั่งยืน ประตูลู่อาเซียน” นอกจากนี้ การท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกมากมายที่ต้องเข้าไปศึกษาและพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐานของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอละงู จังหวัดสตูล เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ดังเช่น หมู่ที่ 10 ตำบล น้ำผุด อำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นพื้นที่มีแหล่งทรัพยากร

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีนักท่องเที่ยวได้รับความนิยมมากอย่างเช่น น้ำตกวังสายทอง การล่องแก่ง การเดินป่า การชมถ้ำ การพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการทำการวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คณะผู้วิจัยสนใจศึกษาในประเด็นของรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อจะได้ทราบรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาและจัดทำแผนกระต้นการท่องเที่ยวและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอละงู ให้มากขึ้น อันจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของจังหวัดสตูลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research method) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Field participant observation) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการนำเที่ยว 12 คน กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยว 8 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 30 คน และกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่ 2 คน

ผลการวิจัย

รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 1.1 รูปแบบการดำเนินชีวิต ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีทั้งนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาอิสลาม มีอายุอยู่ในช่วง 25 - 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ประมาณ 13,000 - 23,000 บาท อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน สถานภาพ ส่วนใหญ่เป็นโสด และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมกระทำ คือ วันหยุดพักผ่อน ส่วนใหญ่จะใช้เวลาในวันว่างงานเดินทางสรรพสินค้า ดูหนัง ถ้าหากมีวันหยุดตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ก็จะพากันไปพักผ่อนต่างจังหวัด
 - 1.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้
 - 1.2.1 พฤติกรรมก่อนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีการหาข้อมูลการท่องเที่ยว ก่อนเดินทางผ่านทางอินเทอร์เน็ต และขอคำแนะนำจากกลุ่มเพื่อนที่เคยไปเที่ยวมาก่อน และบอก

ต่อกลุ่มของตนที่จะเดินทางไปด้วยกัน ทำให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับทราบข้อมูลการเดินทางและการเตรียมตัวล่วงหน้า

1.2.2 พฤติกรรมระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ การถ่ายรูป บางกลุ่มมุ่งมั่นในการเดินทางเพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทางให้เร็วที่สุด โดยไม่ได้สนใจจะศึกษาธรรมชาติระหว่างสองข้างทาง บางกลุ่มชอบศึกษาธรรมชาติ

1.2.3 พฤติกรรมหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว คือ การบอกเล่าประสบการณ์ในการท่องเที่ยว มีทั้งข้อดี และข้อเสีย ให้กับบุคคลใกล้ชิดฟัง เพื่อใช้ในการวางแผนในการท่องเที่ยวอีกครั้งต่อไป บางกลุ่มระบุแนวโน้มจะมาใช้บริการในสถานท่องเที่ยวเดิมและที่พักเดิม เนื่องจากมีความประทับใจในการให้บริการของผู้ประกอบการท่องเที่ยวนั้นเอง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

กระบวนการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวจากประสบการณ์ส่วนตัวมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวในครั้งก่อน ๆ จึงกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้ง โดยสมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่ในการประสานข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตัดสินใจเลือกโปรแกรมการท่องเที่ยว หรือบางคนอาศัยข้อมูลจากเพื่อน/ญาติและอินเทอร์เน็ต

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของนักท่องเที่ยว : กรณีศึกษา อำเภอลำทะลุ จังหวัดสตูล สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 รูปแบบการดำเนินชีวิต ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันการคมนาคม มีความสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น ทำให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้น ส่วนเพศชาย มักเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ชอบแบบสบาย ๆ จึงไม่สนใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่อายุประมาณ 25-45 ปี จะเป็นนักศึกษาและเพิ่งจบปริญญาตรี และวัยเริ่มต้นทำงานมีเงินเดือนเป็นของตนเอง มีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองได้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนโสด เนื่องจากสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองไม่มีภาระครอบครัวต้องรับผิดชอบ และเป็นพนักงานบริษัทเอกชน

1.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้

1.2.1 พฤติกรรมก่อนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยววางแผนการลงงาน การเลือกสถานที่ท่องเที่ยวถือเป็นเรื่องแรกที่ต้องเตรียม นักท่องเที่ยวมีการหาข้อมูลก่อนเดินทาง หลังจากได้แหล่งท่องเที่ยวแล้วสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมอะไรบ้าง จะได้เตรียมตัว เช่น เที่ยวน้ำตกวังสายทอง เดินป่าชมธรรมชาติ เยี่ยมชมวิถีการเป็นอยู่ของชุมชน หรือว่าผจญภัย

(ล่องแก่ง) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบเที่ยวธรรมชาติในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) และวันหยุดนักขัตฤกษ์

1.2.2 พฤติกรรมระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว บางกลุ่มความสนใจศึกษาหาความรู้ชมธรรมชาติสองข้างทางก่อนไปสู่จุดหมาย และถ่ายภาพสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อ บรรยากาศของแหล่งธรรมชาติ เพื่อจะได้เก็บไว้เป็นที่ระลึก และอีกกลุ่มที่มีการแข่งขันกันบุคคลใดถึงแหล่งท่องเที่ยวก่อนชนะ ซึ่งทำให้ไม่ได้สนใจธรรมชาติ รวมทั้งป้ายศึกษาธรรมชาติที่ทางหน่วยงานราชการได้จัดทำ บางกลุ่มทำความรู้จักกับเพื่อน ๆ คนใหม่เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวมักทำกันเมื่อต้องเดินทางท่องเที่ยวไปกับกลุ่มคนกลุ่มใหม่ ๆ เพราะเมื่อไปท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ต้องมีกิจกรรมที่ต้องทำกันเป็นกลุ่ม และทุกคนก็จำเป็น ต้องรวมตัวกันกับผู้อื่นที่ไม่เคยรู้จักกัน เช่น การนอนพักด้วยกัน การล่องแก่งด้วยเรือลำเดียวกัน การทานอาหารร่วมโต๊ะเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องทำความรู้จักกันและปรับตัวเข้าหากัน บางคนถูกอภัยหลังสิ้นสุดกิจกรรมนัดเที่ยวด้วยกันอีก และกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ชาย เป็นกลุ่มที่เดินทางมาด้วยกันก็จะตั้งวงสังสรรค์ มีโอกาส มาเที่ยวชมธรรมชาติถือว่าได้มาพักผ่อนก็มาผ่อนคลายด้วยการดื่มสุรา พุดคุยถึงครอบครัว ที่ทำงานบ้าง ตามทุกซอกทุกกัน

1.2.3 พฤติกรรมหลังการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว บางกลุ่มตัดสินใจซื้อซ้ำกับทัวร์บริษัทเดิม และกลับมาในสถานที่ท่องเที่ยวเดิม เพราะเกิดความประทับใจในการบริการ และอีกกลุ่มจะมีการบอกเล่าประสบการณ์ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ของบริษัททัวร์หรือสถานที่ท่องเที่ยวสู่ผู้อื่น อาจจะเป็นเพื่อน ๆ หรือครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อทัวร์หรือสถานที่ท่องเที่ยว โอกาสในการได้นักท่องเที่ยวรายใหม่ก็ลดน้อยลง การบริการของแหล่งท่องเที่ยว คนในท้องถิ่นมีอภัยไม่ตรีจิตดี นักท่องเที่ยวรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่น และจะบอกต่อคนอื่น ๆ ให้มาท่องเที่ยวอีก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

2.1 การเปิดรับข่าวสาร ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวอาศัยข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวจากประสบการณ์ส่วนตัวมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวในครั้งก่อน ๆ จึงกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้ง โดยมีสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้ประสานข้อมูลโปรแกรมการท่องเที่ยว และที่พัก นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ต

2.2 การรับรู้ นักท่องเที่ยวจะรับรู้ข้อมูล จากสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความพร้อมในการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เพราะรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะแตกต่างกับการท่องเที่ยวแบบเน้นความสบาย และรับรู้ในสิ่งที่ต้องเผชิญกับการท่องเที่ยว

2.3 ความเข้าใจ นักท่องเที่ยวหลายคนยังคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรักษาสภาพแวดล้อมเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงการที่จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตการเป็นอยู่ของคนในชุมชน

2.4 ทศนคติ ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะต้องการศึกษาธรรมชาติ ส่วนหนึ่งมีความเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะลำบากกว่าการท่องเที่ยวอื่น ๆ และมีราคาแพงกว่า ทำให้ไม่ต้องการเที่ยวแล้วหันไปซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวลักษณะอื่น ๆ อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติที่ดีต่อการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเข้าใจถึงราคาที่เหมาะสมกว่าการท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป และถ้าต้องการสัมผัสธรรมชาติก็จะรู้ว่ามีความคุ้มค่ากับจำนวนเงินที่จ่ายไป พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญด้านจิตวิทยาในเรื่องทัศนคติ และคำนึงถึงคุณค่าการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวกระทำในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ เทียน้ำตักวงสายทอง ล่องแก่ง ถ่ายรูป ศึกษาความเป็นอยู่ของชุมชน กลุ่มคนเหล่านี้ต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากวิธีการเป็นอยู่ของตนเองที่ประสบอยู่ทุกวัน และแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ทำให้ผ่อนคลายจากปัญหาการทำงานที่มีความจำเจ มีความขัดแย้งเอาเปรียบกัน การตัดสินใจมาเที่ยวเพื่อนบางคนมาเที่ยวแล้วพอใจและกลับมาเที่ยวอีก การตัดสินใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยว จะเลือกบริษัททัวร์ที่มีราคาถูก ไม่ได้สนใจในรายละเอียดของการบริการ คิดเพียงว่าจะทำให้ราคาแพง ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรใส่ใจอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวมีความปลอดภัยและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ควรมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว เส้นทางกิจกรรม การปรับปรุงภูมิทัศน์ และการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอละงู โดยเน้นความสามัคคีเป็นหลักเน้นชุมชนเข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดินมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้วิจัยขอขอบคุณ นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวในที่นี้ ที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ขัตติยา ชัชวาลพาณิชย์และคณะ. (2558). รูปแบบการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศไทย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 5 (1), 210.
- ชลีพร ธาณรัตน์และคณะ. (2557). รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับข่าวสาร และพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุคของนักท่องเที่ยวชาวไทย. **วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม นิต้า ฉบับปฐมฤกษ์**. 1 (1), 131.
- ณัฐชา อารังโชติ. (2552). รูปแบบพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่มาเที่ยวเมืองพัทยา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 14 (2), 83.
- นานา ศรีธรรมศักดิ์. (2561). การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน. **วารสารการบริหารและการท่องเที่ยวไทย**. 13 (1), 27.
- ปรีณา ลาปะ. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย. **วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ**. 4 (1), 1.
- วัชรินทร์ เกิดทรัพย์. (2561). พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มโอเชียเนียช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**. 4 (2), 127.
- สมหมาย เสถียรธรรมวิทย์. (2554). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สามารถ ปิติพัฒน์และคณะ. (2556). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทะเลบัวแดง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏดุสิต สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 9 (3), 241-262.
- สุมาลี นันทศิริพล. (2560). พฤติกรรมการใช้บริการและการรับรู้กระบวนการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ**. 13 (1), 1 แผนพัฒนาจังหวัดสตูล 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) สำนักงานจังหวัดสตูล.